

Hukuk Bülteni

Nisan 2023

Türkiye ve Fransa Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki Anlaşması

15 Haziran 2006 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması ("**Anlaşma**") 3 Ağustos 2009 tarihinde yürürlüğe girmiş olup halen yürürlüktedir. Fransa Avrupa ve Dışişleri Bakanlığı tarafından Ekim 2022'de yayımlanan ekonomik verilere göre, Türkiye'nin 2021 yılında Fransa'nın ticari ortakları arasında on ikinci sırada yer alması iki ülke arasındaki ticaretin COVID-19'un yarattığı ekonomik durgunluğun üstesinden geldiğini göstermiştir. Anlaşma, Türkiye ile Fransa arasındaki ticari ilişkilerin düzenlenmesinde kilit bir rol oynamaktadır. Anlaşmanın amacı, yatırım ve ticari ilişkilerinin kuvvetli olduğu bu iki ülke arasında karşılıklı olarak yatırımı teşvik etmek ve Fransa'daki Türk yatırımcılar ile Türkiye'deki Fransız yatırımcıları diğer tarafın ("**Taraf**" ve birlikte "**Taraf lar**") ülke hukuku çerçevesinde korumaktır.

Anlaşma, hem bir Taraf'ın vatandaşı olan gerçek kişi yatırımcılar hem de bir Taraf'ın ülkesinde kurulmuş olan ve kayıtlı merkezi veya etkin ekonomik faaliyeti bu Taraf'ın ülkesinde bulunan şirketler açısından uygulama alanı bulmaktadır. Merkezi üçüncü bir ülkede bulunan ve bir Taraf'ın yatırımcıları tarafından yönetilen şirketler de ülkesine yatırım yapılan Taraf ile üçüncü ülke arasında yatırımlara daha elverişli muamele tanıyan ikili bir anlaşma olmadığı sürece, Anlaşma ile sağlanan teşvik ve korumalardan yararlanacaktır.

Anlaşma; aynı haklar, pay senetleri, fikri ve sınai mülkiyet hakları ile kanun veya sözleşme ile tanınan iş imtiyazları gibi varlıkların yatırım olarak değerlendirileceğini düzenlemektedir.

Anlaşma'ya göre;

- (i) her Taraf kendi ülkesinde diğer Taraf yatırımcılarının yatırımlarını teşvik edecek ve herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarına sağlanan koşullardan daha az elverişli olmayacak şekilde bu yatırımları kabul edecek,
- (ii) her Taraf, diğer Taraf yatırımcılarının kendi ülkesine yaptığı yatırımlara uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak ve kendi yatırımcıları veya üçüncü devlet yatırımcılarına göre adil ve onlar ile eşit muamele yapacak ve

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

- (iii) her Taraf, diğer Taraf yatırımcılarına ve bu yatırımlarla ilgili faaliyetlerine, hangisi daha elverişli ise, kendi ülkesinin yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcısına yapılan muameleyi yapacaktır.

Öte yandan, yatırımlara yönelik bu muamele, Taraf'a bir serbest ticaret bölgesi, gümrük birliği veya ortak pazara dahil olması veya bunlarla ilişkisi olması nedeniyle tanınan imtiyazları kapsamamaktadır. Dolayısıyla Fransa, Avrupa Birliği iç pazarında yer alan ülke yatırımcılarına tanıdığı ayrıcalıkları Türk yatırımcılara sağlayamayacaktır.

Taraflar, diğer Taraf yatırımcılarının kendi ülkelerinde bulunan yatırımlar için doğrudan veya dolaylı olarak kamulaştırma veya el koyma etkisi doğuracak herhangi bir önlem almayacaklarını kabul etmişlerdir. Alınması muhtemel tedbirlere ilişkin olarak, kamu bilgisine sunulmadan önce yeterli ve hızlı bir tazminat sağlanması gerektiği de ayrıca kabul edilmiştir.

Bir Taraf'ın yatırımcısı ile diğer Taraf arasındaki bir yatırıma ilişkin olarak meydana gelen bir uyuşmazlığın, bir Taraf'ca ileri sürülmesinden itibaren altı ay içinde dostane bir şekilde çözümlenememesi halinde, uyuşmazlık ilgili Taraf mahkemeleri önünde veya Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözüm Merkezi'nde (ICSID) tahkim yoluyla çözülebilecektir. İstisnai olarak, Taraflar, gayrimenkuller üzerindeki mülkiyet hakları ve aynı haklara ilişkin uyuşmazlıkların tamamen Türk mahkemelerinin yetki alanına girdiğini ve bu uyuşmazlıkların ICSID'e sunulmayacağını kabul etmişlerdir.

Buna karşılık, Anlaşma'nın yorumlanması veya uygulanmasına ilişkin olarak Taraflar arasında ortaya çıkan bir uyuşmazlık, bir Taraf'ca ileri sürülmesinden itibaren altı ay içinde müzakere yoluyla çözüme kavuşturulmamışsa, iki ay içinde atanması gereken üç hakemden oluşan bir hakem heyetine sunulabilecektir. Bu hakemlerden ikisi, Taraflarca seçilecektir. Bu iki hakem bir üçüncü ülke vatandaşı olması gereken ve hakem heyeti başkanı olarak görev alacak üçüncü bir hakemi atayacaklardır.

İLETİŞİM

Av. Esen Çakır

ecakir@kolcuoglu.av.tr

Av. Zeynep Karacabey

zkaracabey@kolcuoglu.av.tr